

سیا به نقش آمریکا در کودتای 28 مرداد اذعان کرد

سازمان سیا بعد از گذشت 6 دهه از زمان کودتای 28 مرداد، رسماً اسنادی را منتشر کرد که نشان می‌دهد آمریکا این کودتا را هدایت و رهبری کرده است.

سازمان سیا بعد از گذشت 6 دهه از زمان کودتای 28 مرداد، رسماً اسنادی را منتشر کرد که نشان می‌دهد آمریکا این کودتا را هدایت و رهبری کرده است.

به گزارش خبرگزاری فارس، پایگاه «فارین پالیسی» همزمان با سالگرد کودتای 28 مرداد، اسنادی را منتشر کرد که نشان می‌دهد آمریکا نقشی مستقیم در اجرای کودتای 28 مرداد علیه دولت قانونی ایران داشته است. این اسناد را سازمان سیا بنا به درخواست «گرددش آزاد اطلاعات» منتشر کرده است. این اطلاعات در پایگاه آرشیو امنیت ملی آمریکا نیز در دسترس قرار گرفته است.

بخشی از این اسناد اولین بار در سال 1981 منتشر شد، اما تا امروز بخش‌های مهم آن از دسترس عموم خارج بود. در بخشی از این اسناد به صراحت آمده است: کودتای نظامی‌ای که مصدق و کابینه جبهه ملی وی را ساقط کرد، تحت هدایت سیا و به عنوان یکی از اقدامات سیاست خارجی آمریکا، صورت گرفت.

این اسناد بخشی از گزارش موسوم به «نبرد برای ایران» است که در دهه 1970 توسط یکی از تاریخ‌نگاران سازمان سیا، گردآوری شده است.

اسناد تازه‌منتشر شده مربوط به بخش «عملیات سری» این گزارش است. سیا در این بخش اذعان کرده است که آمریکا از بیم حضور شوروی در ایران «ناگزیر به برنامه‌ریزی و اجرای عملیات «آژاکس» (کودتا) شده است.

فرمان شاه برای انتصاب «فضل‌الله زاهدی» به عنوان نخست‌وزیر بعد از کودتا/به نوشته پایگاه آرشیو امنیت ملی آمریکا، کودتاچیان آن را تکتیر کرده و با هدف تهییج افکار عمومی، آن را در شهر پخش کرده‌اند.

به نوشته فارین پالیسی، «آژاکس» اسم‌رمز دسیسه‌ای بود که در هر مرحله از اجرای آن، افرادی در داخل ایران هم دست داشته‌اند. این عملیات چند مرحله داشت: به راه انداختن تبلیغات منفی با هدف زیر سوال بردن صلاحیت سیاسی مصدق، ترغیب شاه به همکاری، پرداخت رشوه به اعضای پارلمان، سازماندهی نیروهای نظامی و نهایتاً به راه انداختن تظاهرات‌های عمومی. اولین تلاش برای اجرای کودتا با شکست مسلم مواجه شد، اما نیروهای مجری کودتا بعد از تحرکاتی گسترده، در مرحله دوم در کنار هم قرار گرفتند و نهایتاً در روز 28 مرداد، موفق شدند.

فارین پالیسی نوشته است که مشخص نیست که به چه دلیل سیا تصمیم گرفته است بعد از سالیان طولانی دست به انتشار این اسناد زده، همانطور که معلوم نیست چرا بخش‌هایی از این اسناد سال‌ها مخفی بوده است. در سال‌های اخیر بسیاری از مقامات سابق آمریکا و انگلیس مطالب و کتاب‌هایی در این مورد نوشته و به دست داشتن در کودتا اذعان کرده‌اند، اما مقامات اطلاعاتی آمریکا معتقدند انتشار این اسناد می‌تواند به شناسایی روش‌ها و تاکتیک‌های آمریکا به دشمنان کمک کند. همچنین حساسیت برخی متحدان نظیر بریتانیا (که به اذعان فارین پالیسی نقش گسترده‌ای در کودتا داشته) نسبت به این اطلاعات آمریکا را از انتشار آن‌ها بازداشته است.

مرحله اول: به راه انداختن تظاهراتی گسترده در تهران بین ساعت 6 تا 10:30 صبح - این مرحله چهار گروه از اوباش اجرا می‌کنند.

مرحله دوم: ورود نظامیان و عوامل سری در برنامه بین ساعت 10 صبح تا 3 عصر در این مرحله پلیس، نیروهای ارتش و عوامل اطلاعاتی وارد عمل می‌شوند. در این مرحله سه نقطه هدف وجود داشته. در نقطه اول در میدان ارک، بین ساعت 12 تا 1:30 اداره تبلیغات، وزارت کشور و وزارت امور خارجه اشغال می‌شود. نقطه دوم میدان بهارستان است. در این منطقه بین ساعت 10 تا 11، دفاتر چند حزب و روزنامه به آتش کشیده شده و تخریب می‌شود. میدان توپخانه سومین هدف است. تالار شهر، تلگراف‌خانه، شهربانی و دژبانی بین ساعت 11:30 تا 15 در این منطقه اشغال می‌شوند.

مرحله سوم: ورود تانک‌ها و تصرف آن‌ها به دست نیروهای حامی شاه بین ساعت 5 صبح تا 2:30 عصر در این مرحله، سه تیپ ارتش تانک‌های خود را به میدان می‌آورند، تا نیروهای حامی شاه آن‌ها را به تصرف خود درآورند. قرار است 24 دستگاه از تانک‌ها به کنترل عوامل کودتا درآید.

مرحله چهارم: دستیابی به اهداف تعیین‌شده بین ساعت 2 تا 7 عصر در این مرحله، نیروهای کودتا بین ساعت 2 تا 4 رادیو را به تصرف درمی‌آورند. زاهدی در حالی که کودتاچیان به سمت خانه مصدق حرکت کرده‌اند، بین ساعت 4 تا 5 به عنوان نخست‌وزیر جدید خطاب به ملت از رادیو ملی نطق می‌کند و نهایتاً در ساعت 7 عوامل کودتا خانه مصدق را گرفته و وی را وادار به فرار می‌کنند.